

Examenul de bacalaureat național 2016

Proba E. c)

Istorie

Varianta 8

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassák el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Az ad-hoc Divánok (*Divanuri ad-hoc*) kérései csak részlegesen teljesültek. Törökország (*Turcia*), Ausztria (*Austria*) és Anglia ellenezték a román állam megalakulását: Isztambul (*Istanbul*) és London, a Török birodalom (*Imperiul otoman*) egységének megtartásában voltak érdekeltek, az egyesülésre úgy tekintettek, mint a havasalföldiek és moldvaiak első lépése a függetlenség fele, Bécs (*Viena*) pedig félt az osztrák birodalomban élő románok reakciójától. A Párizsi Konferencia (*Conferința de la Paris*) (1858) úgy határozott, hogy a Fejedelemségek (*Principatele*) külön politikai egységek maradjanak, mindegyik saját uralkodóval és gyűléssel, de nevezék Moldva és Havasalföld Egyesült Fejedelemségeinek (*Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești*), közös intézményei pedig csak a Semmítőszék (*Curtea de Casație*) és a Központi Bizottság (*Comisia Centrală*) legyen Foksány (*Focșani*) székhellyel, a közös törvények kidolgozására.

Az európai nagyhatalmak ellenállására, a Fejedelemségekben élő románok leleményes politikai lépéssel válaszoltak. Mivel a Párizsi Egyezmény (*Convenția de la Paris*) nem tiltotta meg egyértelműen, hogy ugyanazt a személyt válasszák meg uralkodónak mindkét fejedelemségben, az egységet pártolók Alexandru Ioan Cuza ezredest választották meg Moldva (1859. január 5.), majd Havasalföld (1859. január 24.) uralkodójának. Cuza kettős megválasztása kettős jelentőséggel bírt: elsősorban, megvalósulása volt annak, amit N. Iorga úgy nevezett, hogy «a beteljesült rendszer, ez az eredeti elem, amelyet a románok hoztak létre»; másodsorban, ez fektette le a modern román állam alapjait.” (F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

B. „Cuza kettős megválasztásának különböző visszhangjai voltak a garantáló hatalmak részéről, mivel ugyanazok a kérdések merültek fel, amelyek beárnyékolják a Párizsi Egyezmény (1858) megfogalmazásának folyamatát is. Bécsben a moldvai és havasalföldi gyűlések eseményeit, mint forradalmi történéseket elleneztek, mivel az osztrák hivatalosságok az egyesülés minden formájára úgy tekintettek, mint az Alsó-Dunához (*Dunărea de Jos*) való gazdasági és politikai behatolás akadályára, és mint az erdélyi (*Transilvania*) valamint bukovinai (*Bucovina*) románok feltételezett centrifugális erőinek bátorítására. Ezek katonai beavatkozást is előreláttak. Franciaország (*Franța*) másrészt, az egyesülés tántoríthatatlan híve maradt. III. Napóleon (*Napoleon al III-lea*) célja az volt, hogy a francia befolyást kiterjessze egy római kultúrával rendelkező országra, és ennek a befolyásnak a segítségével megakadályozhatja Oroszország (*Rusia*) kijutását a Földközi tengerre (*Marea Mediterană*) és Ausztria érdekeinek elterelését más irányba. Oroszország támogatta az egységet, mert úgy tekintette, hogy általa gyengítheti Ausztriát és Poroszországot (*Prusia*), de legfőképpen, mint egy lehetőséget arra, hogy szorosabb kapcsolatokat teremtsen Franciaországgal. Szardínia (*Sardinia*) és Poroszország hajlandóak voltak jóváhagyni az egyesülést, ha másért nem, akkor azért, hogy a saját törekvéseit érvényesíthessék Itáliában és Németországban (*Germania*). Nagy Britannia (*Marea Britanie*) tétovázott. [...] A hatalmak mind megegyeztek végül, hogy Párizsban találkoznak, ahol megtárgyalják a román beteljesült tényre adott válaszokat.”

(K. Hitchins, *Români 1774-1866*)

A források alapján válaszoljanak az alábbi követelményekre:

1. Nevezék meg a **B** forrásban szereplő garantáló hatalmat. **2 pont**
2. Pontosítsanak az **A** forrásból egy olyan információt, amely a Párizsi Konferenciára vonatkozik. **2 pont**
3. Említsék meg az **A** és **B** forrásokban egyaránt előforduló Román Fejedelemségeket. **6 pont**
4. Írják a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint az egységet pártolók cselekedetei vezettek a modern román állam megalakulásához. **3 pont**
5. Írjanak a vizsgalapra a **B** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok – okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**

6. Mutassanak be egy olyan belpolitikai, valamint egy olyan nemzetközi kapcsolatokhoz tartozó intézkedést a XIX. század második feléből, amely a modern román állam fejlődéséhez vezetett. **6 pont**
7. Említsék meg a Románia nemzetközi kapcsolatokban való szereplésének egy állandó jellemzőjét a XX. század elejéről. **4 pont**

II. TÉTEL (30 pont)

Olvassák el figyelmesen az alábbi forrást:

„Máramaros (*Maramureș*) egy észak-erdélyi (*Transilvania*) román térség volt, Moldvával (*Moldova*) szomszédos, és folyamatban volt a Magyar Királyságba (*Regatul Ungar*) való betagozódása, [...] vajdaság formájába szerveződve. A román intézmények itt még működtek. Így az ország minden kenézének gyűlése – román helyi hűbérurak – rendszeresen összeült, hogy problémáikat megoldják és a vajdát megválasszák.[...]

A magyar befolyás a Kárpátoktól (*Carpați*) keletre veszélybe került a románok elégedetlensége és felkelései, valamint Lengyelország (*Polonia*) nyomása miatt. [...] Akkor, a magyar király a máramarosi románok közül kiválasztott egy nemessé tett helyi kenézt, akit Dragoș-nak hívtak, akit Moldvába küldött [...], hogy maga köré gyűjtse a helyieket és vezesse ezt az országot a magyar uralkodó nevében. Dragoșt, akinek az etnikuma megegyezett a helyiekével, elfogadták vajdának Moldva egy régiójában [...]. Azonban az ott lakó románok elégedetlenek voltak a magyar uralommal [...]. Ezt a helyzetet használta ki egy másik máramarosi román, akit Bogdan-nak hívtak. Ő az ország vajdája volt, más szóval Máramaros vezetője, de azok közé tartozott, akik elégedetlenek voltak a magyar uralommal. Bogdan fellázadt Máramarosban, ahol ellenállt vagy két évtizedig (1342-1362), miután egy száz-kétszáz hűséges kenézből álló sereg élén átkelt a hegyeken Moldvába. Itt, ő [...] elűzte Dragoș utódait és rokonait és kikiáltotta a Magyar Királyságtól független Moldvát. Így jött létre a második önálló román állam [...]. A magyar király, annak a fia, akit Basarab legyőzött Posada-nál, 1365 körül küldött egy sereget Bogdan ellen, de a román győztesen került ki a csatából, megszilárdítva állama nemzetközi elismerését. Bogdant elismerték «nagy vajdának» más helyi vezetők is, az egyik utóda pedig, I. Roman, 1390 után Moldva országának «a hegyektől a tenger partjáig» tartó terület uralkodójának és «egyedüli nagyurának» nevezi magát.”

(I. A. Pop, *Istoria românilor*)

A forrás alapján válaszoljanak az alábbi követelményekre:

1. Nevezzék meg a forrásban említett nemessé tett kenézt. **2 pont**
2. Pontosítsák azt a századot, amelyre a fenti forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsenek meg két történelmi térséget, amelyre a forrás vonatkozik. **6 pont**
4. Említsenek meg a fenti forrásból két olyan információt, amelyek a román hűbérurak intézményeire vonatkoznak. **6 pont**
5. Fogalmazzanak meg, a fenti forrás alapján, egy szempontot a Bogdan által véghezvitt cselekedetekről, és támasszák alá a szövegből kiemelt két információval. **10 pont**
6. Érveljenek egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint a románok diplomáciai tevékenységükkel részt vesznek a nemzetközi kapcsolatokban a XV. században. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását és az ok-okozatiságot, valamint a következtetést jelző összekötő szavak használatát.) **4 pont**

III. TÉTEL (30 pont)

Írjanak egy hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszét a második világháború utáni Romániáról (*România*), figyelembe véve a következőket:

- megemlítve az 1948-as Alkotmány (*Constituția*) elfogadásának két okát;
- pontosítva a sztálinizmus korában Romániában elfogadott alkotmányt a XX. század második feléből, és megemlítve ennek két jellemzőjét;
- bemutatva a nemzeti-kommunizmus idején elfogadott alkotmány egy jellemzőjét;
- megfogalmazva egy nézőpontot Románia fejlődéséről a XX. század végén, alátámasztva a megfogalmazott nézőpontot egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot, valamint a következtetést jelző összekötő szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása.